

NOTA INFORMACYJNA

Jak zwiększać szanse zatrudnienia poprzez naukę?

Osiągnięcia Cedefop w 2013 roku i plany na 2014 rok

Wysokiej jakości kształcenie i szkolenie zawodowe (VET), uwzględniające potrzeby rynku pracy, stanowi jeden z priorytetów polityki Unii Europejskiej (UE). Recesja doprowadziła do niepokojąco wysokiego bezrobocia i niepełnego zatrudnienia, zwłaszcza wśród ludzi młodych. Umiejętności, kwalifikacje i szanse zatrudnienia mają kluczowe znaczenie dla odnowy gospodarczej w Europie.

Poprawa perspektyw zatrudnienia ludzi młodych i dorosłych poprzez lepsze kształcenie i szkolenie zawodowe jest jednym z nadrzędnych celów działalności Cedefop, która skupia się na wspieraniu reformy systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, upodmiotowieniu osób i zapewnieniu lepszego zrownoważenia podaży i popytu na umiejętności na rynku pracy.

Niedawno Komisja Europejska oceniła rolę Cedefop we wspieraniu decydentów odpowiedzialnych za politykę kształcenia i szkolenia zawodowego w 2007–2012 (ramka 1). W październiku 2013 r. stanowisko dyrektora Cedefop objął James Calleja. Przygotowując program prac Cedefop na 2014 r., zadbał on o ich ciągłość, zwiększając jednocześnie wsparcie dla unijnych i krajowych decydentów w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego.

Unowocześnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego

Aby umożliwić ludziom zdobywanie potrzebnych umiejętności, należy zapewnić im atrakcyjny, sprzyjający włączeniu społecznemu, dostępny i elastyczny system kształcenia i szkolenia zawodowego. W ramach procesu kopenhaskiego na rzecz wzmocnionej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie 28 państw członkowskich UE oraz Islandia i Norwegia uzgodniły cele na rzecz poprawy krajowych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego. Obecnie kraje realizują cele na lata 2011–2014, które określono w komunikacie z Brugii.

Cedefop, któremu powierzono monitorowanie sytuacji, prowadzi analizę postępów w poszczególnych krajach. W 2013 r. Centrum gromadziło i analizowało informacje z poszczególnych państw, a w 2014 r. ⁽¹⁾ opublikuje kompleksowe **sprawozdanie z realizacji polityki kształcenia i szkolenia zawodowego**, w tym analizy indywidualnych krajów. Sprawozdanie będzie m.in. dotyczyło działań wdrażanych na rzecz ograniczenia przedwczesnego kończenia nauki i szkolenia, poprawy systemów walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz rozwoju przyuczania do zawodu i innych form szkoleń w miejscu pracy. Pomoże ono w

(¹) ETF przyczyni się do raportu dostarczając danych i analiz dotyczących państw kandydujących (z wyjątkiem Islandii)

podjęciu decyzji dotyczącej kolejnej fazy procesu kopenhaskiego.

Ramka 1: O Cedefopie

Cedefop jest agencją UE wspierającą opracowywanie polityki kształcenia i szkolenia zawodowego mającej na celu propagowanie doskonałości i włączenia społecznego oraz zacieśnianie ogólnoeuropejskiej współpracy w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego. Na lata 2012–2014 Centrum przyjęło trzy priorytety:

- wspieranie unowocześnienia systemów kształcenia i szkolenia zawodowego;
- kariera i przechodzenie od nauki do pracy, w tym doskonalenie zawodowe oraz kształcenie dorosłych i w miejscu pracy;
- analiza zapotrzebowania na umiejętności i kompetencje.

Cedefop wspiera Komisję Europejską, państwa członkowskie i partnerów społecznych, zapewniając im wiedzę w formie badań, analiz polityki i networkingu. Cedefop upowszechnia informacje za pośrednictwem strony internetowej, publikacji, mediów społecznościowych, konferencji i seminariów.

Ocena Cedefopu, 2013 r.

Mniej więcej co pięć lat Komisja Europejska zleca przeprowadzenie oceny działalności Cedefopu. Ostatnia ocena obejmowała lata 2007–2012. W wyniku oceny dokonano następujących ustaleń:

- Centrum bardzo skutecznie realizowało cele określone w rozporządzeniu ustanawiającym Cedefop.
- Wysoko ocenione zostały prace Cedefopu w zakresie unowocześnienia systemów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz analizy umiejętności. Cedefop jest uznawane za jeden z wiodących światowych ośrodków wiedzy w zakresie ram kwalifikacji i umiejętności.
- Głównym źródłem wartości dodanej Centrum jest kompleksowa wiedza, jaką dysponują jego pracownicy.
- Cedefop najbardziej dowiódł swojego znaczenia wspierając otwartą metodę koordynacji w dziedzinie polityki kształcenia i szkolenia zawodowego.
- Centrum przyczyniło się również znacząco do zacieśnienia współpracy między decydentami odpowiedzialnymi za politykę kształcenia i szkolenia zawodowego w Europie.
- Prace Cedefopu nie dublowały działań żadnego innego podmiotu na szczeblu europejskim, krajowym ani międzynarodowym.
- Znacznie wzrosła popularność publikacji Cedefopu i treści udostępnianych przez Centrum on-line, do czego przyczyniło się uruchomienie nowego portalu internetowego w 2010 r.
- Imprezy Cedefopu charakteryzowała wysoka jakość, a poziom zadowolenia uczestników był bardzo wysoki.
- Centrum prowadziło swoją działalność w sposób racjonalny pod względem kosztów.

Trwa projektowanie wspólnych europejskich narzędzi i zasad służących uelastycznieniu krajowych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego. Ich celem jest poprawa uznawania i przejrzystości kwalifikacji oraz ułatwianie poruszania się między różnymi rodzajami kształcenia i szkolenia (np. między szkolnictwem ogólnym i zawodowym) oraz między granicami. Ogólnoeuropejskie narzędzia i zasady mają również na celu zapewnienie większej widoczności wszystkich rodzajów kształcenia, tak by osoby ubiegające się o pracę miały możliwość zaprezentowania wszystkich swoich umiejętności, w tym zdobytych w pracy, a nie tylko formalnych. Od samego początku, tworząc europejskie narzędzia i zasady, Cedefop współpracuje z Komisją Europejską, państwami członkowskimi i partnerami społecznymi. Obecnie wspiera ich wdrażanie na szczeblu krajowym.

Europejskie ramy kwalifikacji (EQF), ustanowione na podstawie zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w 2008 r., ułatwiają porównywanie kwalifikacji w różnych krajach. Cedefop pomaga 36 krajom stosującym krajowe ramy kwalifikacji w powiązaniu ich kwalifikacji z europejskimi ramami kwalifikacji. Jak dotąd proces ukończyło 21 krajów, a pozostałe planują to uczynić do 2015 r.

Krajowe ramy kwalifikacji wzbudzają zainteresowanie na całym świecie. Według przygotowanego w 2013 r., wspólnie z Europejską Fundacją Kształcenia i UNESCO, sprawozdania Cedefopu dotyczącego krajowych ram kwalifikacji, stosują je lub opracowują 142 kraje. Wiele krajów UE wykorzystuje krajowe ramy kwalifikacji w reformie swoich systemów kształcenia i szkolenia. Opierają się one na wynikach w nauce, które są wykorzystywane do oceny umiejętności uzyskanych na zakończenie danego okresu nauki. Jest to bardziej elastyczne podejście niż tradycyjna ocena „nakładów edukacyjnych”, która skupia się na tym, gdzie odbywała się nauka i jak długo trwała. W związku z powyższym, w 2014 r. Cedefop zbada wpływ krajowych ram kwalifikacji na politykę poszczególnych krajów.

Rekordową popularnością nadal cieszy się **Europass**, czyli dostępny w 27 językach i w jednolitym europejskim formacie zestaw dokumentów ułatwiających prezentowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji. Od czasu uruchomienia strony internetowej **Europass** (<http://europass.cedefop.europa.eu>) w 2005 r. odwiedziło ją 75 milionów osób. W 2013 r. zmieniono projekt strony i od tego czasu odwiedziło ją 20,8 mln internautów. Od 2005 r. wygenerowano on-line 32 mln CV, z czego 8,7 mln w 2013 r. W 2014 r. Cedefop skupi swoje działania na powiązaniu strony internetowej Europass z innymi portalami zatrudnienia oraz wbudowaniu do CV Europass narzędzia do samooceny umiejętności ICT przez osoby poszukujące pracy.

W państwach członkowskich wdrażane są obecnie inne europejskie narzędzia, takie jak **europejski system transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET)**, który umożliwi uznawanie w kraju kwalifikacji uzyskanych w trakcie szkoleń zagranicznych, oraz **europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym**, które pomagają budować wzajemne zaufanie krajów do jakości kwalifikacji. Obydwa narzędzia powstały w odpowiedzi na zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady. Cedefop będzie nadal monitorować postępy we

wdrażaniu powyższych narzędzi i służyć doradztwem merytorycznym w tym zakresie.

Kolejnym sposobem na uzyskanie kwalifikacji jest **walidacja uczenia się pozaformalnego i nieformalnego**. W 2013 r. Komisja Europejska zwróciła się do Cedefopu o aktualizację europejskiego spisu dotyczącego walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. Cedefop opublikuje nowy spis w 2014 r. i będzie wspierać aktualizację europejskich wytycznych walidacyjnych. Korzystając ze swoich uprawnień w zakresie wspierania realizacji zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego walidacji, Cedefop dokona analizy systemów walidacji w 33 krajach.

W 2014 r. Cedefop będzie nadal wspomagać **wspólną wielojęzyczną klasyfikację zawodów, kwalifikacji i umiejętności/kompetencji (ESCO)**. Centrum będzie pracować nad uwzględnieniem kwalifikacji uzyskiwanych w wyniku kształcenia i szkolenia zawodowego w ESCO oraz rozszerzeniem zakresu kwalifikacji międzynarodowych i sektorowych uznawanych w ramach ESCO. Wspierając ESCO, Cedefop bazuje, między innymi, na swoich pracach dotyczących efektów uczenia się. Centrum będzie ponadto kontynuować wysiłki zmierzające do powiązania ESCO z terminologią dotyczącą efektów uczenia się. W 2014 r. Cedefop opublikuje swoją analizę dotyczącą korzystania z efektów uczenia i ich wpływu na politykę kształcenia i szkolenia w 33 krajach.

Kluczem do sukcesu jest spójność europejskich narzędzi, zasad i innych inicjatyw. Cedefop wykorzysta swoją rozległą wiedzę uzyskaną w toku prac nad wszystkimi powyższymi instrumentami, by zbadać istniejące i potencjalne powiązania między nimi. W 2014 r. Centrum przygotowuje kilka krótkich sprawozdań, w których przyjrzy się najlepszym sposobom powiązania i połączenia ze sobą różnych inicjatyw, na przykład europejskiego systemu transferu osiągnięć z europejskim systemem transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym. Na 2014 r. Cedefop zaplanowało konferencję służącą omówieniu swoich ustaleń w tym obszarze. Wyżej wymienione działania będą również stanowiły wsparcie dla Komisji Europejskiej, która rozważa stworzenie europejskiej przestrzeni umiejętności i kwalifikacji z myślą o dalszym doskonaleniu europejskich narzędzi i zasad w latach 2015-2020.

Już teraz Cedefop publikuje **opisy krajowych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego** w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich, a w roku 2013 przygotowało skrócone wersje opisów dla wybranych krajów. Reforma kształcenia i szkolenia zawodowego zwiększyła jednak zapotrzebowanie na dane dotyczące poszczególnych krajów.

Aby poprawić efektywność **doradztwa przez całe życie**, w 2014 r. Cedefop przeprowadzi analizę krajowych systemów doradztwa. Opublikuje również swoje ustalenia dotyczące znaczenia doradztwa dla strategii stosowanych przez pracodawców w zakresie zarządzania strukturą wiekową i integracji imigrantów na rynku pracy.

W odpowiedzi Cedefop opracowało **statystyczne wskaźniki celów polityki kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie**. Krajowe przeglądy statystyczne przedstawiają dane dla każdego kraju w zestawieniu ze średnią UE, a przeglądy wskaźników porównują

wyniki poszczególnych krajów w zakresie każdego wskaźnika. W 2014 r. Cedefop zaktualizuje wskaźniki i dopracuje inne analizy krajowych systemów oraz zmian kształcenia i szkolenia zawodowego.

U podstaw wysiłków Cedefopu na rzecz poprawy kształcenia i szkolenia zawodowego leżą realizowane wspólnie z Eurostatem i OECD prace zmierzające do poprawy dostępności i jakości porównywalnych **europejskich i międzynarodowych danych dotyczących kształcenia i szkolenia zawodowego**. Z racji znacznie większego zróżnicowania gromadzenie wiarygodnych i porównywalnych danych na temat kształcenia i szkolenia zawodowego jest trudniejsze niż w przypadku kształcenia ogólnego. Niemniej dane te są dostępne. Aby wesprzeć proces kształtowania polityki, w 2014 r. Cedefop opublikuje wyniki najnowszych badań dotyczących doskonalenia zawodowego oraz kształcenia dorosłych. Centrum będzie kontynuowało analizę danych uzyskanych w wyniku badania OECD dotyczącego umiejętności dorosłych (PIAAC).

Od wielu lat Cedefop z powodzeniem prowadzi i koordynuje wymiany w ramach programu **wizyt studyjnych**, który dobiegnie końca w czerwcu 2014 r. wraz z zakończeniem unijnego programu uczenia się przez całe życie na lata 2007–2013. Łącznie w wizytach udział wzięło około 2 513 osób z 34 krajów, spośród których 97 % było bardzo zadowolonych lub zadowolonych z wizyty. Od stycznia do czerwca 2014 r. zaplanowano około 160 wizyt studyjnych.

Kariera i przechodzenie od nauki do pracy

Systemy można udoskonalić, ale ludzie muszą mieć możliwość skorzystania z nich. Działania Cedefopu w zakresie kariery i przechodzenia od nauki do pracy mają na celu upodmiotowienie zarówno dorosłych, jak i ludzi młodych. W ramach działań wynikających z komunikatu z Brugii, w 2014 r. Cedefop oceni stan **kształcenia dorosłych i w miejscu pracy oraz doskonalenia zawodowego**, a następnie sporządzi podręcznik polityki dotyczący dostępności doskonalenia zawodowego i korzystania z niego. Ponadto Cedefop opublikuje swoje ustalenia dotyczące możliwości wspierania rozwoju kariery i przekwalifikowania zawodowego dorosłych poprzez uczenie się przez całe życie.

Wyniki analizy Cedefopu dotyczącej **rozwoju zawodowego osób przeprowadzających szkolenia w przedsiębiorstwach** pomogą tematycznej grupie roboczej ds. osób przeprowadzających szkolenia z kształcenia i szkolenia zawodowego opracować zasady dotyczące wymogów kompetencyjnych i możliwości doskonalenia zawodowego tych osób.

Uczenie się w formie przyuczania do zawodu w miejscu pracy może być pomocne dla młodych ludzi w przechodzeniu od nauki do zatrudnienia. W 2014 r. Cedefop będzie wspierał **europejski sojusz na rzecz przyuczania do zawodu**, który zainaugurowano w 2013 r. Chociaż w niektórych krajach wprowadzono już przyuczanie do zawodu, jego standardy i programy wymagają nieustannego doskonalenia. Inne kraje starają się je wprowadzić, korzystając z oświadczeń i dobrych praktyk innych krajów. Na 2014 r. zaplanowano konferencję mającą na celu „skontaktowanie” ze sobą tych, którzy poszukują dobrych praktyk w zakresie przyuczania do zawodu i

tych, którzy mogą się nimi podzielić. Pracując w ramach sojuszu, Cedefop będzie służyć praktycznym wsparciem w ramach działań dwustronnych z państwami członkowskimi.

Analiza umiejętności i kompetencji

Jasne zrozumienie tendencji na rynku pracy pozwoli lepiej ukierunkować działania na rzecz kształcenia i szkolenia zawodowego oraz poprawić ich efektywność. Cedefop przyczynia się do realizacji agendy nowych umiejętności i zatrudnienia, monitorując zapotrzebowanie na umiejętności, tak by lepiej dopasowywać podaż umiejętności do popytu na nie.

Prognozy podaży i popytu na umiejętności Cedefop umożliwiają porównywanie 31 europejskich krajów i dają obraz rozwoju ogólnoeuropejskiej sytuacji w średniej perspektywie czasowej. Najnowsze prognozy obejmują poszerzony horyzont czasowy (o lata 2020–2025) i są dostępne w internecie. Przewidują one stopniowy powrót na ścieżkę wzrostu zatrudnienia. Najważniejszym ich przesłaniem jest to, że nawet w przypadku radykalnej odbudowy gospodarczej Europa i tak będzie musiała zmienić swoją politykę doskonalenia i wykorzystywania umiejętności. W 2014 r. Cedefop przygotowuje nową prognozę, w której skupi się na przyszłych zakłóceniach równowagi między podażą a popytem na umiejętności w UE. Ponadto w 2014 r., we wszystkich państwach UE Cedefop przeprowadzi **badanie dotyczące niedopasowania umiejętności** w celu stwierdzenia jego skali i przyczyn.

W 2013 r. Centrum zamieściło wyniki swoich prognoz umiejętności w **Panoramie umiejętności UE**, która jest centralnym punktem dostępu do informacji o zapotrzebowaniu na umiejętności w Europie, zawierającym odesłania do danych krajowych. Współpracując ściśle z Komisją Europejską, począwszy od 2014 r. Cedefop będzie odpowiadać zarówno za projekt graficzny portalu Panorama umiejętności, jak i opracowywanie jego treści.

W nocie informacyjnej Cedefopu pt. **Umiejętności potrzebne Europie prowadzącej gospodarkę niskoemisyjną**, opublikowanej w 2013 r., omówiono znaczenie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną dla tworzenia miejsc pracy. Aby podnieść świadomość wyzwań związanych z umiejętnościami istotnych z perspektywy budowania bardziej ekologicznej gospodarki, Cedefop i OECD zorganizują drugie forum umiejętności ekologicznych.

W 2012 r. Europejska Fundacja Kształcenia i Cedefop opracowały wspólnym wysiłkiem serię **przewodników dotyczących metod przewidywania zapotrzebowania na umiejętności**, tak by pomóc krajom w opracowaniu rzetelnych materiałów na temat podaży i popytu na umiejętności na rynku pracy. Cedefop będzie kontynuować prace w tym zakresie w 2014 r. Planuje się przygotowanie przewodników dotyczących kilku tematów, w tym sektorowego podejścia do przewidywania zapotrzebowania na umiejętności, niedopasowania umiejętności i sondowania pracodawców oraz przedsiębiorstw. Cedefop przygląda się również możliwościom wykorzystania ankiety dla pracodawców Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (Eurofound) w celu gromadzenia informacji odnośnie kwalifikacji. W swoim mieście Centrum będzie nadal pomagało gminie Saloniki w tworzeniu regionalnego systemu monitoringu służącego prognozowaniu umiejętności.

Sprawna europejska agencja

W 2013 r. powszechnie korzystano z wiedzy Cedefopu (ramka 2). Rada Zarządzająca Centrum – w skład której wchodzi państwa członkowskie, Komisja Europejska oraz partnerzy społeczni – uważnie zaplanowała prace Centrum na rok 2014, tak by nadal mogło ono służyć niezbędną wiedzą i informacjami.

Jak zawsze Cedefop uważnie monitoruje swoje zasoby, stosując budżet zadaniowy i systemy pomiaru wyników obejmujące wskaźniki oddziaływania, efektywności, skuteczności i przydatności. W roku 2013 r. budżet Cedefopu został ponownie wykonany na poziomie przekraczającym 99,5%. Audyty potwierdziły prawidłowość i właściwe funkcjonowanie procedur i kontroli stosowanych w Cedefop.

W latach 2009–2013 nastąpiły jednak poziome cięcia w Cedefopie, a budżet Centrum uległ w tym okresie zamrożeniu. Wnioskowano o dalsze cięcia budżetu i redukcje zatrudnienia w latach 2013–2017. Centrum ograniczyło już swoje działania, lecz w miejsce nich pojawiły się nowe, i to bardziej wymagające, w tym wspieranie europejskiego sojuszu na rzecz przyuczania do zawodu, panorama umiejętności i europejski spis dotyczący walidacji. Rozbudowaniu uległy również dotychczasowe zadania, między innymi sprawozdawczość z realizacji polityki i wspieranie opracowywania europejskich narzędzi i zasad. Są to szeroko zakrojone zadania wymagające średnioterminowych zobowiązań finansowych. Wielkość Cedefopu i charakter jego działalności nie pozostawiają wiele miejsca na dalsze znaczne zwiększenie wydajności. Ograniczenia pod względem finansów i zasobów ludzkich zwiększają ryzyko, że Cedefop nie zdoła sprostać zapotrzebowaniu na jego usługi.

W następstwie oceny zewnętrznej zmienione zostanie najprawdopodobniej rozporządzenie Cedefopu, tak by uwzględniło ważne zmiany, jakie zaszły w pracy Centrum od jego powstania w 1975 roku. Świadczy to o wysokiej randze kształcenia i szkolenia zawodowego w hierarchii priorytetów politycznych, a powierzenie Centrum nowych zadań dowodzi, że agencja nie próżnuje, a zapotrzebowanie na jej wiedzę stale rośnie.

Ramka 2: Korzystanie z wiedzy Cedefopu

- Liczba dokumentów dotyczących polityki UE odnoszących się do prac Cedefopu wzrosła z 169 w 2012 r. do 173 w 2013 r. W kilku wyraźnie doceniono pracę Centrum, a w niektórych zalecono dalsze korzystanie z jego fachowego zaplecza.
- Odnotowano również wzrost popularności publikacji Cedefopu w wersjach elektronicznych i papierowych. W 2013 r. noty informacyjne Cedefopu, publikowane w dziewięciu językach, pobierano z internetu 69 000 razy, co stanowi wzrost o 13 % w stosunku do 2012 r. 857 000 z 636 000 pobrań z portalu Cedefopu stanowiły publikacje, co oznacza wzrost o 12 % w porównaniu z 2011 r.
- Wyraźnie wzrosła aktywność Cedefopu w mediach społecznościowych. Na koniec 2013 r. na Facebooku prace Centrum śledziło 4 300 osób (w porównaniu do 2 700 na koniec 2012 r.) i ponad 2 000 na Twitterze (1 300 na koniec 2012 r.), gdzie wprowadzono możliwość twittowania z wydarzeń na żywo.
- W 2013 r. Cedefop zorganizowało 135 konferencji i imprez z udziałem 2 578 osób. Jakość imprez Cedefopu utrzymywała się na wysokim poziomie. 94 % uczestników oceniła ją jako dobrą lub bardzo dobrą.
- Z bardzo dobrym odbiorem spotkała się flagowa konferencja pt. *Odnowa kształcenia i szkolenia zawodowego w celu przeciwdziałania niedopasowaniu umiejętności – uczenie się w miejscu pracy i przyuczanie do zawodu dla wszystkich*, w której uczestniczyła komisarz Vassiliou.
- We wrześniu 2013 r. Cedefop zorganizowało wspólnie z Parlamentem Europejskim i agencjami UE, Europejską Fundacją Kształcenia i Europejską Agencją Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy seminarium zatytułowane *Europejski model społeczny – kluczowy czynnik konkurencyjności*.

CEDEFOP**Europejskie Centrum Rozwoju
Kształcenia Zawodowego****Nota informacyjna – 9086 PL**

Nr kat.: TI-BB-14-001-PL-N

ISBN 978-92-896-1453-5, doi: 10.2801/55627

Cedefop © Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego, 2014 r.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Notatki informacyjne są publikowane w językach angielskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, niemieckim, polskim, portugalskim włoskim oraz w języku kraju pełniącego prezydencję UE. Aby otrzymywać je regularnie, należy wysłać wiadomość na adres: briefingnotes@cedefop.europa.eu

Inne notatki informacyjne i publikacje Cedefop są dostępne pod adresem: <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx>

P.O. Box 22427, 55102 Thessaloniki, GRECJA
Europe 123, Thessaloniki, GRECJA
Tel. +30 2310490111, Fax +30 2310490020
E-mail: info@cedefop.europa.eu

visit our portal www.cedefop.europa.eu